Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle; Valtioneuvoston selvitys keskustelun avauksesta EU:n tasapainoiseen lähestymistapaan salaukseen sekä toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuksiin saada pääsy salattuun tietoon yksittäistapauksissa toimivaltuuksiensa puitteissa

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää lausunnossaan seuraavaa:

Tausta

Neuvoston edellinen puheenjohtajamaa Saksa käynnisti keskustelun EU:ssa tasapainoisesta lähestymistavasta liittyen sähköisen viestinnän vahvaan salaukseen ja toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuksiin saada pääsy salattuun tietoon tehtäviensä hoitamiseksi toimivaltuuksiensa puitteissa. Saksa laati aiheesta päätöslauselman (Council Resolution on Encryption (13084/1/20) sekä asiakirjan toimenpiteistä päätöslauselman edistämiseksi (13550/20). Nämä hyväksyttiin neuvoston kirjallisessa menettelyssä 14.12.2020.

Valtioneuvoston selvityksen mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja keskittyy lausunnossaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaa koskeviin kysymyksiin aiheesta.

Neuvoston päätöslauselma salauksesta

Päätöslauselmassa korostetaan vahvan salauksen merkitystä. Euroopan unioni antaa päätöslauselman mukaan täyden tukensa vahvan salauksen kehittämiselle, käyttöönotolle ja hyödyntämiselle.

On huomattava, että päätöslauselma korostaa salauksen olevan digitaalisen luottamuksen kulmakivi. Päätöslauselmassa tunnistetaan, että vahva salaus on tarpeellinen keino suojella perusoikeuksia, kuten yksityisyyden suojan ja luottamuksellisen viestinnän toteutumista. Vahva salaus on lisäksi merkityksellistä sananvapauden ja henkilötietojen suojan kannalta.

Vahva salaus on keino, jolla voidaan suojella digitaalisten palveluiden, laitteiden ja sähköisen viestinnän käyttäjiä, kriittistä infrastruktuuria ja yleisesti yhteiskunnan digitaalista turvallisuutta. Digitaaliset palvelut, elektroniset laitteet ja sähköisen viestinnän alustat hyödyntävät yhä enemmän vahvaa salausta ja päästä-päähän salausta. Esimerkiksi suurin osa numeroista riippumattomista viestintäpalvelujen tarjoajista (esim.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Whatsapp ja Signal) hyödyntää jo päästä päähän –salausta, jolla voidaan suojata viestien sisältöä ja välitystietoja. Vahva salaus edistää yleisesti kuluttajien luottamusta digitaalisiin palveluihin, laitteisiin ja alustoihin.

Päätöslauselmassa esitetään, että lainvalvontaviranomaiset ovat yhä riippuvaisempia sähköisen todistusaineiston saatavuudesta rikosten torjunnassa. Päätöslauselman mukaan joissain tapauksissa pääsy salattuun viestintään ja sähköiseen todistusaineistoon on salauksen vuoksi äärimmäisen haasteellista ja jopa mahdotonta. Päätöslauselma esittää, että toimivaltaisilla viranomaisilla tulisi olla tosiasiallinen mahdollisuus päästä salattuun tietoon tehtäviensä hoitamiseksi toimivaltuuksiensa puitteissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että on tärkeää selvittää laajassa yhteistyössä eri sektoreiden kanssa, miten päätöslauselman mukaista tasapainoa voidaan kehittää. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että toimivaltaisten viranomaisten pääsy salattuun tietoon yksittäistapauksissa ja toimivaltuuksiensa puitteissa tehtäviensä hoitamiseksi tulisi olla tarkkarajaista, oikeasuhtaista ja välttämätöntä sekä tietoturvallista.

On tärkeää, että vahvaa salausta ei perusteettomasti heikennetä käytännössä eikä lainsäädännön tasolla ja että tasapainoa pyritään EU:n tasolla kehittämään teknologianeutraalisti. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää keskustelun jatkamista EU:n tasolla hyvänä lähtökohtana.

Olli Lehtilä
neuvotteleva virkamies
Tieto-osasto

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi